

CONCEPT

Gevolgen van de mogelijk voorgenomen ontwikkelingen op De Strip en Oostkamp en aanbevelingen voor verdere planvorming

December 2014

Inhoud

1.	Inleiding	3
2.	Gebruik van Oostkamp en de Strip ten tijde van Defensie	4
2.2	Bestemmingsplan (vergunde situatie)	4
2.3	Hangar 11	5
3.	Mogelijk toekomstig gebruik gebied Oostkamp en de Strip	7
3.1	Structuurplannen en ontwikkelplannen (2009-2014)	7
3.2	Projectontwikkelaar ADT werkt aan nieuwe plannen (2014)	8
4.	Een ‘gezoneerd industrieterrein’?	13
4.1	Een gezoneerd industrieterrein, wat is dat?	13
4.2	De ligging van de geluidszone en de geluidscontour	14
5.	Impact op de omgeving	18
5.1	Impact op de woon- en leefomgeving	18
5.2	Impact op de naastgelegen natuurgebieden	20
5.3	Impact op extensieve vormen van recreatie	23
6.	Aanbevelingen	25
6.1	Een goede ruimtelijke ordening vraagt om een goede afweging van belangen	25
6.2	Van belang zijnde documenten	25
6.3	Uitgangspunten voor de Kadernota/Bestemmingsplan Middengebied	26
	Bijlage 1: Afstandsnormen Bedrijven en Milieuzonering, VNG	30
	Bijlage 2: Akoestisch onderzoek Hangar 11, Tebodin, 25 nov 2011	31
	Bijlage 3: Ruimtelijke kwaliteit, waardevolle bos- en beplantingsstructuren	33

1. Inleiding

De Stichting Lonnekerberg en omgeving (StiL) is opgericht door een aantal grondeigenaren, bewoners, noabers en vrienden van de Lonnekerberg. De Stichting heeft als doel het behouden, beschermen en verbeteren van natuur, landschap en rustige vormen van recreatie op en om de Lonnekerberg.

Dit rapport komt voort vanuit de zorgen die wij hebben over de toekomstige ontwikkelingen op Oostkamp en de Strip, gebieden die direct grenzen aan de Lonnekerberg. Het is de bedoeling van de gemeente om van het evenemententerrein een “gezoneerd industrieterrein” te maken. Dit gezoneerde industrieterrein komt dan temidden van natuurgebieden te liggen. Tussen het bestaande bos- en natuurgebied de Lonnekerberg enerzijds en het nieuwe EHS natuurgebied en de ecologische verbindingzones anderzijds. Gezien de ligging en de vorm van het evenemententerrein, dat in een U-vorm op de flank van de Lonnekerberg ligt, zijn de randeffecten enorm.

De geluidszone die dit ‘gezoneerde industrieterrein’ volgens de nieuwste (nog niet vastgestelde) plannen mogelijk gaat krijgen is zéér groot, veel groter dan het evenemententerrein zelf. Deze geluidszone, een gebied met veel geluidsbelasting, komt voor het grootste deel buiten het evenemententerrein te liggen: over de Lonnekerberg en het nieuwe natuurgebied. Beide gebieden behoren tot de Ecologische Hoofdstructuur, c.q. het Nationaal Natuurnetwerk.

De gemeente voert een aantal gesprekken met omgevingspartijen over de invulling van de kadernota voor het bestemmingsplan. Het gesprek dat wij hierover met de gemeente hadden roept bij ons de volgende vragen op:

- Gaat de gemeente op hoofdlijnen wel uit van correcte uitgangspunten? Hierop wordt ingegaan in hoofdstuk 2 en 3.
- Wordt het evenemententerrein een ‘gezoneerd industrieterrein’ waarop de zo genoemde ‘grote lawaaimakers’ zich kunnen vestigen? Dan leidt dit tot een geluidszone, die ver buiten het evenemententerrein komt te liggen. Hierop wordt ingegaan in hoofdstuk 4.
- De impact op de omgeving als gevolg van het geplande nieuwe evenemententerrein is groot. Wordt daar wel in voldoende mate rekening mee gehouden? Natuurgebieden die behoren tot de ecologische hoofdstructuur worden niet door de wet beschermd (i.t.t. Natura 2000 gebieden). Het is aan de gemeenten om haar natuurgebieden te beschermen. Wordt er daadwerkelijk rekening gehouden met de kernkwaliteiten van het nationaal natuurnetwerk of krijgen deze waarden in de afweging slechts een ondergeschikte rol? Hierop wordt ingegaan in hoofdstuk 5.
- Vervolgens geven wij een aantal aanbevelingen voor de Kadernota en het bestemmingsplan in hoofdstuk 6, en sluiten af met een voorlopige conclusie in hoofdstuk 7.

Wij willen graag aan de voorkant onze bijdrage leveren aan het proces en niet aan de achterkant middels juridische procedures. Daarom hebben wij de handschoen opgepakt om mee te praten over het rapport van de Commissie van Wijzen en mee te praten over de Kadernota voor het Bestemmingsplan Middengebied. Wij gaan ervan uit dat u daar prijs op stelt en eindigen daarom met een aantal aanbevelingen.

2. Gebruik van Oostkamp en de Strip ten tijde van Defensie

2.1 Feitelijk gebruik

De gemeente moet in haar afweging het feitelijk gebruik van het gebied Oostkamp en de Strip als vertrekpunt nemen bij het beoordelen van nieuwe activiteiten. Tijdens het gesprek van 27 november hebben wij dit benadrukt. Het gaat dan om het feitelijk gebruik van het gebied, dat nu behoort tot het Evenemententerrein van Van Eck.

Ook de MER-commissie heeft inzake de totale gebiedsontwikkeling voor de Luchthaven aangegeven dat niet moet worden uitgegaan van de maximale mogelijkheden in de vergunde situatie voor Defensie, maar dat moet worden uitgegaan van het feitelijk gebruik. Ook omdat dat de perceptie is van de omwonenden en het militaire gebruik al een groot aantal jaren is beëindigd. ADT ging eerder uit van het feitelijk gebruik van het gebied ten tijde van de militaire basis. Wij begrijpen dat er economische ontwikkelingen in dit gebied mogelijk moeten zijn. Wij kunnen erin meegaan om het feitelijk gebruik van dit specifieke gebied voor ‘militaire doeleinden’ als uitgangspunt te nemen.

Van belang daarbij is dat het vigerende bestemmingsplan voor de Strip en Oostkamp uitgaat van “militaire doeleinden”. De activiteiten in het gebied Oostkamp en de Strip vonden ten tijde van Defensie plaats door de weeks van maandag t/m vrijdag van 9.00 tot 17.00 uur. Na 17.00 uur was de basis verlaten¹. In de weekenden en op nationale feestdagen was het stil op de militaire basis. Er waren dan geen militaire activiteiten.

Tijdens de openingstijden van de vliegbasis drong van het gebied Oostkamp en van het gebied de Strip nagenoeg geen geluid door naar de omgeving, anders dan het dichtslaan van een deur of het aan- en afrijden van enkele auto’s. Daarmee was het feitelijk gebruik van deze gebieden vergelijkbaar met een gangbaar bedrijventerrein, waarbij binnen 50 meter uit de inrichting het geluid maximaal 50 dB(A) is. Dit komt overeen met een bedrijventerrein in de milieucategorie 3.1. Op de specifieke situatie in Hangar 11 wordt in paragraaf 2.3 ingegaan.

2.2 Bestemmingsplan (vergunde situatie)

De gemeente wil niet alleen naar het feitelijk gebruik kijken maar ook naar het vigerende bestemmingsplan. De gemeente stelt dat de gebieden ‘Oostkamp’ en ‘de Strip’ dan vallen onder de vigerende bestemming “militaire doeleinden”. Dat klopt.

Volgens de indeling van de VNG ‘bedrijven en milieuzonering’ hoort bij “militaire doeleinden” de milieucategorie 4.1 (zie bijlage 1: tabel met milieucategorieën). De gemeente heeft dit recent zelf ook als uitgangspunt genomen voor het bestemmingsplan aan de noordzijde. Uitgaan van deze milieucategorie betekent, dat tot 200 meter uit de grens van de militaire basis milieu-effecten (geluid) op het omliggende gebied konden voorkomen².

¹ Alleen tijdens de wintertijd was er gedurende 5 maanden 1x p. week avondvliegen tot 23.00 uur.

² Het betreft hier grondgeluid van militaire doeleinden, geen luchtvaartgeluid.

In het gesprek met de gemeente van 27 november 2014 blijkt dat er nu vanuit wordt gegaan dat op basis van de vigerende bestemming “militaire doeleinden” op de Strip en Oostkamp een milieucategorie 5.3 zou zijn toegestaan. Dit uitgangspunt is in onze ogen niet juist en ook niet te volgen. Het vigerende bestemmingsplan heeft het nergens over specifieke milieucategorieën. Het bestemmingsplan heeft het alleen over “militaire doeleinden”. Daarbij hoort volgens de indeling van de VNG ‘bedrijven en milieuzonering’ een milieucategorie 4.1.

Milieucategorie 5.3 is ook zeker niet in lijn met het feitelijk gebruik van het betreffende gebied (het gebied dat gaat behoren tot het evenemententerrein) zoals dit voorheen tientallen jaren heeft plaatsgevonden. Wij kunnen dit uitgangspunt van de gemeente dan ook niet plaatsen.

Ten overvloede wijzen wij erop dat zowel Oostkamp als de Strip geen militair gebied meer zijn. Het gebied dat nu behoort tot het evenemententerrein van Van Eck heeft zijn militaire bestemming verloren. Redeneren vanuit de oude bestemming en het bestemmingsplan: “wat was er onder de militaire bestemming maximaal mogelijk” doet afbreuk aan de ontstane situatie. Daarnaast leidt het niet tot het voor het buitengebied gangbare “stap vooruit” principe.

2.3 Hangar 11

In het gesprek met de gemeente van 27 november 2014 blijkt dat de gemeente ervan uitgaat dat hangar 11 ten tijde van de militaire basis gebruikt is voor activiteiten die vallen onder milieucategorie 5.3. Daarbij wordt enerzijds gerefereerd aan de vigerende bestemming en anderzijds aan het feitelijk gebruik van deze hangar door Defensie. Ook hier is sprake van een onjuiste aanname.

In het vigerende bestemmingsplan zijn voor hangar 11 geen specifieke milieucategorieën aangegeven. Wel is aan het gebied waarin Hangar 11 ligt de bestemming ‘militaire doeleinden’ gegeven. Zoals eerder aangegeven valt dit onder milieucategorie 4.1 bedrijvigheid.

Het feitelijk gebruik van Hangar 11 bestond uit standaard/regulier onderhoud van F-16’s zonder het proefdraaien van de motoren. Deze activiteit valt volgens de VNG-gids ‘bedrijven en milieuzonering’ ook onder een milieucategorie 4.1 (zie bijlage 1).

Vliegtuigbouw en -reparatiebedrijven:	Geluid	Grootste afstand (m)	Categorie
- zonder proefdraaien motoren	200	200 m	4.1
- met proefdraaien motoren	1000	1000 m	5.3

Belangrijk is dat Hangar 11 niet werd gebruikt voor het proefdraaien/testen van de F-16 motoren. Voor het proefdraaien van de motoren (een milieucategorie 5.3 activiteit) was hangar 11 ook helemaal niet geschikt, daar was de hal niet op gebouwd.

Voor het proefdraaien en testen van de motoren werd elders op de vliegbasis een ander gebouw met bijbehorende voorzieningen gebruikt.

Elders op de vliegbasis lag de installatie voor beproeving van de motoren. Dit gebouw was extreem goed voor geluid geïsoleerd waardoor het geluid bij het proefdraaien niet uitstraalde naar de omgeving.

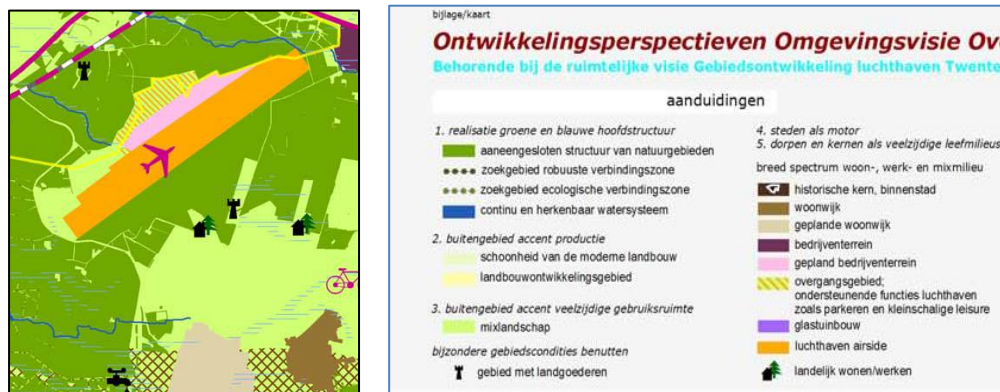
Foto: Oversticht

Conclusie: Er was in het gebied, dat gaat behoren tot het nieuwe evenemententerrein, ten tijde van Defensie geen sprake van een milieucategorie 5.3 situatie. Niet op Oostkamp, niet in Hangar 11 en ook niet op het deel van de Strip. Er was ten hoogste sprake van een 4.1 situatie, welke zich beperkte tot Hangar 11.

3. Mogelijk toekomstig gebruik gebied Oostkamp en de Strip

3.1 Structuurplannen en ontwikkelplannen (2009-2014)

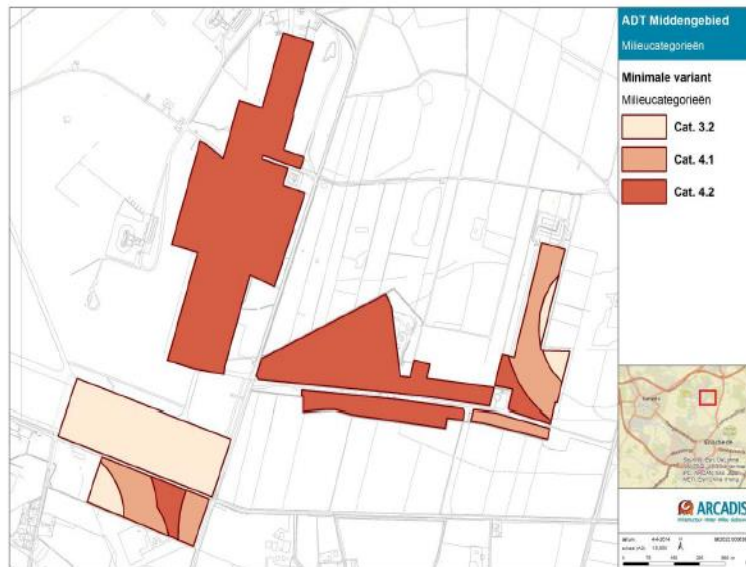
- In 2009 werd door de gemeenteraad Structuurvisie B vastgesteld. Daarin staat aangegeven: Ten zuiden van het vliegveld aan de voet van de lonnekerberg ligt de nadruk op het uitbouwen van de landschappelijke kwaliteit van het gebied. Beekherstel en het ontwikkelen van nieuwe natuur opent het perspectief op een nieuwe verbinding in de Ecologische Hoofdstructuur zuidelijk van de luchthaven. In dit landschap zuidelijk van de luchthaven is ter plekke van de voormalige kampen plaats voor thematische woonclusters en extensieve vormen van leisure en bedrijvigheid. De bestaande waardevolle bebouwing wordt in deze herprogrammering nadrukkelijk meegenomen. De Strip aan de voet van de lonnekerberg biedt ruimte voor hergebruik met beperkte nieuwbouwmogelijkheden in de sfeer van een medical park.
- In 2010 stelde de provincie Overijssel de “Ruimtelijke Visie Gebiedsontwikkeling Luchthaven Twente, 2010” vast. Daarin werd zowel het gebied de Strip als het gebied Oostkamp aangeduid als ‘buitengebied: mixlandschap, met als accent: ‘gebied met landgoederen’ en ‘landelijk wonen/werken’: lichte bedrijvigheid en enkele woningen op ruimte kavels (zie bijgaande figuur). De Ruimtelijke Visie 2010 vormt de grondslag voor het tussen Rijk-Provincie-Gemeente gesloten ‘bestuursakkoord’ waarbij richtlijnen voor de ontwikkeling van het gebied zijn vastgelegd.

Figuur: Provinciale Ruimtelijke visie luchthaven Twente en omgeving, juni 2010, blz. 70.

- In 2012 verscheen het Ontwikkelingsplan ADT 2012, dat werd vastgesteld door de gemeente Enschede (niet ter inzage gelegd, geen zienswijzen mogelijk). In dit plan werd het begrip ‘automotive’ geïntroduceerd voor de Strip. Het Ontwikkelingsplan ADT 2012 is nooit ter vaststelling aan Provinciale Staten voorgelegd, het Ontwikkelingsplan werd alleen ‘ter kennisname’ aangeboden aan P.S. Daarbij werd door ADT aangegeven dat het plan past binnen de kaders van de Provinciale Ruimtelijke Visie 2010.

- In 2013 werden er voor de Milieu Effect Rapportage van de gebiedsontwikkeling akoestische berekeningen gemaakt en effecten voor het nieuwe natuurgebied (broedvogels) doorgerekend³, dit alles op basis van het Ontwikkelingsplan 2012. Daarbij was onderstaande figuur het uitgangspunt. Er was sprake van een maximaal toegestane milieucategorie 4.2.

- Begin 2014 is een voorlopige koopovereenkomst getekend met Van Eck die resulteerde in de definitieve koopovereenkomst in de zomer van 2014. Uit de koopakte valt op te maken dat Van Eck het terrein (50 hectare) koopt voor 10 euro/m² inclusief gebouwen. In de koopovereenkomst wordt verwezen naar het Ontwikkelingsplan 2012, op basis waarvan de gemeente de benodigde vergunningen zal regelen. Extra toezeggingen hieromtrent staan niet in de leveringsakte.

Conclusie:

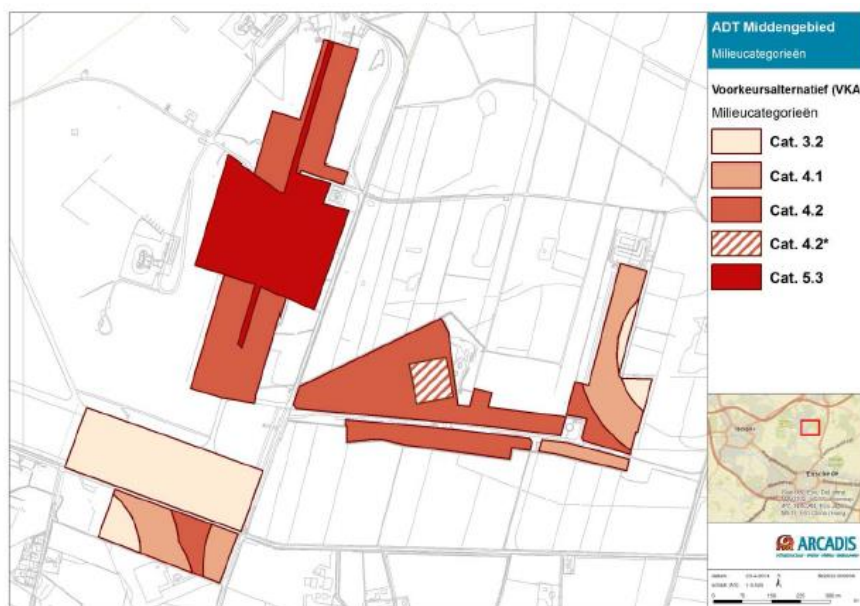
1. De plannen voor de Strip en Oostkamp moeten passen binnen de Provinciale Ruimtelijke Visie 2010;
2. Er zijn bij de verkoop van het terrein aan Van Eck niet meer toezeggingen gedaan dan in het Ontwikkelingsplan 2012, dat is vastgesteld door de gemeente Enschede, staat aangegeven.

3.2 Projectontwikkelaar ADT werkt aan nieuwe plannen (2014)

Na de verkoop van het terrein aan dhr. Van Eck blijkt dat ADT extra activiteiten voor Van Eck wil gaan regelen. Over deze extra activiteiten zijn door de gemeente nog geen besluiten genomen. Niet door B&W en niet door de gemeenteraad. De koopovereenkomst maakt zoals gezegd alleen melding van het (door de gemeente vastgestelde) Ontwikkelingsplan 2012, dat als basis dient voor de verkoop en voor de vergunningen.

³ Deze variant komt overeen met de situatie zoals gebruikt in de effectenbeschrijvingen voor het MER in 2013.

Op internet zijn wij inmiddels onderstaand kaartbeeld tegengekomen in een rapport van het SOVON (d.d. juli 2014), daarbij zit ook een lijst met potentiële activiteiten op de Strip en Oostkamp, ADT noemt dit nu het 'voorkeursalternatief'⁴. Dit voorkeursalternatief gaat veel verder dan de eerdere uitwerking behorend bij het Ontwikkelingsplan 2012.

Figuur: Milieucategorieën van de nieuwe uitwerking van ADT, welke nu het voorkeursalternatief wordt genoemd.

Voor de betekenis van de milieucategorieën verwijzen wij hierbij naar bijlage 1 en de uitwerking van de VNG 'bedrijven en milieuzonering'.

A. Oostkamp en Hangar 11

De activiteiten die ADT voor de nieuwe 'voorkeursvariant' in gedachten heeft voor Oostkamp en Hangar 11 staan hieronder weergegeven:

Oostkamp	Karting indoor (recreatief) Karting indoor (evenement zwaar niveau) Bedrijfsfeesten (evt. met achtergrondmuziek/kleinschalige muziek) Bedrijfsfeesten met muziek tot 23:00 Bedrijfsfeesten met muziek na 23:00 Concerten (licht) Concerten (zwaar, bijv. popconcerten)	Zakelijke groepsevenementen (beurzen, conferenties) Publieksevenementen (vlooiemarkten, themamarkten, sportevenementen) Foto- en filmopnamen Reguliere bedrijvigheid t/m cat 4.2 Parkeren (evenementen) Leisure (paintball, lasergame, airsoft) Leisure evenementen regulier outdoor (bijv. permanente botsautobaan) Leisure evenementen incidenteel outdoor (bijv. kermis)
-----------------	--	--

⁴ ADT noemt de eerdere uitwerking op basis van het Ontwikkelingsplan 2012 nu plots de 'minimumvariant'.

Hangar 11 gebruiken als permanente indoor-kartbaan?

Voor Hangar 11 wordt uitgegaan van een regelmatig gebruik voor lawaaisportactiviteiten en bedrijfsfeesten. Daarbij is rekening gehouden met een bronvermogen van 77 dB(A)/m² etmaalwaarde⁵. Dat betekent een feitelijke geluidsuitstoot van tenminste 100-125 dB. Een dergelijk bronvermogen is representatief voor activiteiten die vallen onder milieucategorie 5.3. Hieronder vallen een kartbaan, quadbaan en (beperkte) motorcross activiteiten (< 8 uur p. week). Blijkbaar wil men deze activiteiten faciliteren in Hangar 11. Aangegeven wordt dat de hangar overdag en 's avonds voor vergelijkbare activiteiten zal worden gebruikt, daarom is voor de avondperiode⁶ hetzelfde bronvermogen aangehouden als voor de dagperiode.

Zoals hiervoor aangegeven hebben er in Hangar 11 ten tijde van Defensie geen activiteiten hoger dan milieucategorie 4.1 plaatsgevonden. Door in de toekomst uit te gaan van een milieucategorie 5.3 situatie zal er sprake zijn van een forse verslechtering van de milieusituatie in het omliggende gebied.

Wij willen u erop wijzen dat Tebodin in opdracht van ADT in 2011 uitgebreid onderzoek heeft gedaan naar de mogelijkheden om hangar 11 voor geluid te isoleren (zie bijlage 2, Akoestisch onderzoek naar maatregelen aan Hal 11, Tebodin, 25 november 2011).

Uit het bouwtechnisch onderzoek van Tebodin blijkt dat het isoleren van hangar 11 niet (goed) mogelijk is. Dat komt o.a. door het aluminium dak en de grote dakoverspanning. Het dak is in feite te licht van constructie en kan het noodzakelijke isolatiemateriaal niet dragen. Tebodin geeft aan dat na realisatie van de voorgestelde maatregelen aan het dak van Hangar 11 er slechts een beperkte geluidsreductie⁷ wordt bereikt en nog steeds bij muziekevenementen niet kan worden voldaan aan het maximaal te vergunnen geluidsniveau van 50 dB(A) etmaalwaarde bij de nabijgelegen woningen. Ook is een verdere reductie van decibellen niet te halen indien gebruik gemaakt wordt van de huidige draagconstructie van het dak. Mocht men de resultaten verder willen verlagen dan zal er een compleet nieuwe hal met een zeer zware isolatie moeten worden geplaatst.

In feite komt het erop neer dat Hangar 11 helemaal niet geschikt is voor activiteiten die een grote geluidsuitstraling hebben, c.q. vallen in een hoge milieucategorie, ten aanzien van geluid.

De gemeente wil bovengenoemde activiteiten in het gebied mogelijk maken door het vigerende geluidsbeleid van de gemeente Enschede te wijzigen en van het gebied een 'gezoneerd industrieterrein'

⁵ Het geluid in de hal is door ADT aangegeven per vierkante meter gemiddeld over de dag-avond-nacht. Dus het is niet alleen een 24 uren gemiddelde, maar ook nog gemiddeld per vierkante meter. Dit staat dus niet gelijk aan het geluidsniveau in de hal als deze in bedrijf is. Het bronvermogen van karts, quads en motoren ligt immers aanzienlijk hoger (95-117 dB per stuk). Daarbij is er een groot verschil in de productie van decibellen bij recreatief rijden (met huurkarts) of bij trainingen en wedstrijden waarbij rijders (privékarts tot 117 dB per stuk). Het geluid in de hal zal bij dit gebruik waarbij meerdere karts/quads in de hal aanwezig zijn 100-125 dB kunnen bedragen (of zelfs meer, afh. van het type en het aantal karts/quads/motoren).

⁶ Normaal dient er voor de avondperiode een straffactor van 5 dB(A) te worden toegepast, dat is hier niet gebeurd. Daarmee komt het gemiddeld geluidsniveau per m² dus veel hoger uit dan hier staat aangegeven.

⁷ Gezien de logaritmische schaal betekent iedere 3 dB(A) meer geluid een verdubbeling van het geluidsniveau. Uit de gegevens blijkt dat middels isolatie er een geluidsreductie in Hangar 11 mogelijk is van slechts 4 dB(A), terwijl tenminste een reductie van 12 dB(A) nodig is voor popconcerten en 18 dB(A) voor housefeesten. Een indoorkarten en motorcrossen in de hal is door Tebodin niet onderzocht, maar gezien gegevens van andere kartbanen en de door ADT gegeven bronniveaus van het geluid: 77-82 dB(A)/m², zal de overschrijding bij dergelijke activiteiten van een vergelijkbare orde van grote zijn!

te maken met een 'zéér forse geluidszone'. Hangar 11 ligt op de rand van het bos- en natuurgebied de Lonnekerberg. De geluidszone zal zich daardoor uitstrekken tot ver in de Lonnekerberg. Het gegeven dat Hangar 11 niet goed is te isoleren voor geluid, mag er o.i. niet toe leiden dat de milieugevolgen doelbewust worden afgewend op de omgeving. Dat is naar onze mening een omgekeerde redenatie en komt niet overeen met het principe van een goede ruimtelijke ordening.

Een hal die niet geschikt is voor de beoogde functie en die voorheen ook nooit is gebruikt voor een dergelijke activiteit en die daarvoor ook niet geschikt is te maken, moet niet voor een dergelijke activiteit worden gebruikt. Andere bedrijven die een indoor-kartbaan hebben gerealiseerd (Go Planet Enschede, Kartplaza Nijverdal) moeten aan hoge eisen voldoen inzake geluidsisolatie en moeten daarvoor fors investeren en al dan niet een nieuwe hal bouwen die aan de eisen voldoet. Het kan niet zo zijn dat het voldoen aan isolatienormen wordt omzeild door uit te gaan van een gezonde industrieterrein, om vervolgens buiten het terrein van dhr. Van Eck (op grond van derden en over bestaande bos- en natuurgebieden) een zéér grote geluidszone te leggen met een grote geluidsimpact. Dit is strijdig met het principe van een goede ruimtelijke ordening !

B. De Strip

De activiteiten die ADT voor de nieuwe 'voorkeursvariant' in gedachten heeft voor het gebied 'de Strip' staan hieronder weergegeven:

Locatie	Activiteit	
Strip	Karting/quad/motorcross recreatief outdoor	Popconcerten
	Wedstrijd kart/quad/motorcross/e.d. (prof)	Leisure evenementen regulier (bijv. permante botsautobaan)
	Kart/quad/motorcross trainen (outdoor)	Leisure evenementen incidenteel (bijv. kermis)
	Rijopleidingen (motor/auto/vracht), incl slipcursussen, simulaties etc	Bedrijvigheid (productie, werkplaatsen, etc.) (binnen concept automotive, leisure) t/m cat. 4.2
	Coueursopleidingen/rally training	Bedrijvigheid (productie, werkplaatsen, etc.) (binnen concept automotive, leisure) hoger dan cat. 4.2 t/m 5.3
	Off-road 4x4 rijden (behendigheid)	
	Off-road 4x4 rijden (snelheid)	
	Publieksevenementen zonder gebruik motorvoertuigen (dealerdagen, presentaties, clubdagen, etc.)	
	Dragraces	
	R&D testtrack (bijv. bandentesten)	
	Foto & filmopnamen	
	Zakelijke groepsevenementen (zoals productpresentaties van nieuwe automodellen, conferenties)	
	Outdoorsport (niet gemotoriseerd, bijv. mountainbike)	

De Strip als permanente outdoor kartbaan/quadbaan/crossbaan, inclusief wedstrijden?

Op het centrale deel van de Strip is zowel een outdoor kartbaan/quadbaan als een motorcrossterrein ingetekend. Daarnaast staan ook off-roadrijden 4x4, coureursopleiding en rallytrainingen aangegeven. Allemaal activiteiten die grote overlast geven op de omgeving. Ook zal de oude rolbaan gebruikt gaan worden voor diverse automotieve activiteiten. Incidenteel staan ook popconcerten op de agenda.

Een quad-/kartbaan in de openlucht is een milieucategorie 5.3 of milieucategorie 5.1 activiteit, afhankelijk van het aantal uren dat de quad-/kartbaan in gebruik is. Gezien de afstandsnormen waaraan moet worden voldaan treden bij een permanente kartbaan (milieucategorie 5.3 met afstandsnorm 1000 meter) problemen op bij woningen aan de Fokkerweg, Roolvinkweg en Wiefkerpad. Een outdoor quad-/kartbaan mag volgens de VNG-richtlijn daardoor maximaal 8 uur per week in gebruik zijn (milieucategorie 5.1). Datzelfde geldt voor een motorcrossterrein⁸ (milieucategorie 5.2, max 8 uur p. wk).

Overigens vallen bovengenoemde activiteiten allemaal in een zwaardere milieucategorie voor wat betreft geluid (milieucategorie 5), dan in dit gebied gebruikelijk was ten tijde van de militaire basis (milieucategorie 3.1) en op basis van de vigerende bestemming 'militaire doeleinden' (milieucategorie 4.1).

Er is dus een zeer groot verschil in milieucategorieën, met bijbehorende afstandsnormen, tussen hetgeen er was en de plannen die nu gemaakt worden. Ten opzichte van de eerdere uitwerking van het Ontwikkelingsplan 2012 is ook een erg groot verschil zichtbaar met van de 'extra activiteiten' die ADT nu aangeeft in haar 'voorkeursmodel'. Het betekent dat een extreem forse extra geluidsdeken over de omliggende gebieden komt te liggen. t.o.v. de eerdere uitwerking van het Ontwikkelingsplan 2012 en t.o.v. de feitelijke situatie ten tijde van Defensie (militaire doeleinden).

Milieucategorie	Afstandsnorm (in meters) voor gevoelige functies	Feitelijke situatie v.h. evenementen- terrein ten tijde van Defensie	Vigerende situatie (bestemmingsplan)	Ontwikkelingsplan 2012, ADT MER-2013	Voorkeursmodel ADT 2014
3.1	50	X	X	X	X
3.2	100	X	X	X	X
4.1	200	X (alleen hangar 11)	X	X	X
4.2	300	--	-	X	X
5.1	500	---	---	--	X
5.2	700	----	----	---	X
5.3	1000	-----	-----	----	X

⁸ Wij hebben inmiddels begrepen van de heer Wientjes, voorzitter van de Commissie van Wijzen, dat de ondernemer naar verwachting afziet van het motorcrossterrein.

4. Een 'gezoneerd industrieterrein'?

4.1 Een gezoneerd industrieterrein, wat is dat?

Een gezoneerd industrieterrein is een terrein in het kader van de wet geluidhinder, waar de vestiging van zgn "grote lawaaimakers" mogelijk is, d.w.z. bedrijven die in belangrijke mate geluidhinder kunnen veroorzaken. Ook 'lawaaisporten' (autosport, karten, motorcross, modelvliegtuigen en dergelijke) kunnen worden gevestigd op een gezoneerd industrieterrein. Echter ook een andere bestemmingsregeling is mogelijk om evenementen en lawaaisporten te regelen, waarbij de wet milieubeheer (i.p.v. de wet geluidhinder) van toepassing is.

Met een geluidzone rond het industrieterrein wordt beoogd de geluidhinder van 'grote lawaaimakers' te begrenzen. De geluidszone komt buiten het industrieterrein zelf te liggen, dus op aangrenzende gronden. De geluidszone zorgt voor ruimtelijke functiescheiding tussen het industrieterrein en geluidsgevoelige functies. Hoe breder de geluidszone hoe meer geluid er gemaakt kan worden op het industrieterrein. Het gemiddelde geluidsniveau (L_{etmaal}) mag op de rand van de geluidszone ten hoogste 50 dB(A) zijn, waarbij het geluid gemiddeld wordt over de dag-/avond-/nachtperiode⁹. In de wet geluidhinder zijn geen normen gesteld aan maximale geluidsniveaus¹⁰. Het maximale geluidsniveau dat door de inrichting wordt geproduceerd (bronniveau) kan dus zeer hoog zijn als de inrichting niet volcontinu gedurende de dagperiode (7.00-19.00 uur) of avondperiode (19.00-23.00 uur) of nachtperiode (23.00-7.00) in gebruik is. De vergunde geluidscontour moet worden opgenomen in de bestemmingsplannen voor de omliggende gebieden. De geluidszone krijgt daarmee een juridische grondslag.

De beschikbare geluidsruimte binnen de zone kan door de ondernemer volledig worden benut. Hoe verder de geluidscontour van het industrieterrein af ligt, hoe groter de geluidszone is en hoe meer lawaai er kan worden gemaakt door het industrieterrein. Bij wijziging of uitbreiding van activiteiten door de ondernemer moet worden aangetoond dat de uitbreiding/wijziging binnen de geluidsruimte kan worden gerealiseerd.

Uit informatie van ADT (gevonden op internet, nu geblokkeerd) en uit gesprekken met de gemeente blijkt dat er voor het bestemmingsplan wordt aangestuurd op een zéér forse geluidsruimte voor het evenemententerrein voor Van Eck.

⁹ Voor industrieterreinen wordt de L_{etmaal} gebruikt. Dat is een equivalente geluidmaat, waarbij wordt uitgegaan van een gemiddeld geluidsniveau over de dag/avond/nacht. De eenheid wordt gegeven in dB(A). De etmaalperiode met de hoogste waarde over de dag-avond-nacht is bepalend. Daarbij geldt voor de avond een straffactor van 5 dB(A) en voor de nacht een straffactor van 10 dB(A). Binnen de geluidszone kan er, afhankelijk van de omvang van de geluidszone (veel) meer lawaai gemaakt worden.

¹⁰ De wet geluidhinder (wgh) is van toepassing op gezoneerde industrieterreinen. Daarbij wordt uitgegaan van gemiddelde geluidsniveaus en zijn geen normen gesteld aan maximale geluidsniveaus. In de Wet Milieubeheer(wm) spelen maximale geluidsniveaus wel een belangrijke rol, maar deze wet is niet van toepassing op gezoneerde industrieterreinen.

In plaats van een 'gezoneerd industrieterrein' en gebruik makend van de wet geluidhinder, zou ook kunnen worden volstaan met een bestemming evenemententerrein waarbij de verschillende activiteiten worden geregeld middels de wet milieubeheer (i.p.v. de wet geluidhinder). Op deze wijze lijkt maatwerk beter mogelijk en zijn zaken beter te reguleren, zoals dagen van de week, openingstijden, type motoren, tonaliteit van geluid en maximale geluidsniveaus die worden toegestaan. Bij een gezoneerd industrieterrein waarbij er een geluidszone wordt neergelegd, die de ondernemer mag vullen met geluid, zijn dergelijke zaken nauwelijks te regelen of heeft het slechts een tijdelijk effect. De geluidszone die vergund is mag namelijk door de ondernemer worden 'volgemaakt'. En wijzigingen die de ondernemer wil doorvoeren (bijvoorbeeld rijden met zwaardere type motoren en verandering van tijden) worden aan de geluidszone getoetst. Zodra een royaal bemeten geluidszone is vergund heeft de gemeente nagenoeg geen sturingsmogelijkheden meer. Ervaringen bij het kartbaan terrein in Eefde zijn in dit kader een voorbeeld van hoe het niet moet gaan.

4.2 De ligging van de geluidszone en de geluidscontour

Hoe groot wordt de geluidszone voor het evenemententerrein van Van Eck? Dat is nog niet helemaal duidelijk. Volgens informatie van de gemeente komt de geluidscontour van het gezoneerde industrieterrein te liggen tot op de gevel van de dichtstbij gelegen woning(en). Dat is echter maar een deel van het verhaal. Immers ook de milieucategorie die wordt toegestaan bepaalt uiteindelijk de omvang van de geluidszone, met name in die gebieden waar woningen op verre afstand staan, zoals in dit gebied!

Het verschil in geluidszone tussen het model van het Ontwikkelingsplan 2012 en het nieuwe 'voorkeurs' model van ADT (2014) is fors. Dat komt doordat in het nieuwe model uit wordt gegaan van veel meer geluidsbelastende activiteiten in zwaardere milieucategorieën dan in het oorspronkelijke model dat in 2012/2013 nog werd gebruikt voor de MER van de gebiedsontwikkeling. Het model uit 2012 ging uit van bedrijven met een maximale milieucategorie 4.2. Het nieuwe 'voorkeurs' model gaat uit van veel zwaardere milieucategorieën, te weten 5.1, 5.2 en 5.3 activiteiten, waarvoor vanwege de grote impact op de omgeving veel grotere afstandsnormen gelden (zie bijlage 1).

De geluidscontour van het nieuwe 'voorkeursmodel' van ADT is zeer grillig van vorm. Dat komt doordat de geluidszone zo ruim mogelijk wordt gelegd. Daar waar woningen liggen ontstaat een beperking van de zone. Deze beperking is op de kaart met de geluidscontour zichtbaar als een deuk of afvlakking van de aangegeven 50 dB(A) geluidscontour.

Op het evenemententerrein zijn verschillende locaties waar veel geluid geproduceerd gaat worden. Er zijn 3 grote 'hotspots' van geluid: Hangar 11, het centrum van de Strip en de oude rolbaan. Omdat ADT activiteiten in een zeer zware milieucategorie wil toestaan, worden de meest lawaaiige activiteiten op de rand van de Lonnekerberg en op de rand van het nieuwe natuurgebied geprojecteerd, zover mogelijk weg van woningen. Het gevolg daarvan is dat een zware geluidsdeken over het nieuwe natuurgebied en over de Lonnekerberg komt te liggen. Het geluid dat daar vervolgens kan worden uitgestoten is praktisch onbegrensd, doordat woningen in dit gebied op ruime afstand staan.

Uit gesprekken met de gemeente maken wij op dat de nieuwste 'voorkeursvariant' van ADT (d.d. juni 2014) als uitgangspunt lijkt te worden genomen¹¹ en niet het model dat gebaseerd was op het Ontwikkelingsplan 2012. Na de verkoop van het terrein aan Van Eck wordt er blijkbaar toegewerkt naar een nóg grotere geluidsruimte voor de activiteiten dan in 2012 beoogt. Waarom? Het model uit 2012 wordt nu zelfs 'de minimumvariant' genoemd¹². Het lijkt erop dat er op ambtelijk niveau een forse sturing (direct/indirect) plaatsvindt in de richting van dit nieuwe voorkeursalternatief van ADT (2014)¹³, met een véél forsere geluidszone op de omgeving tot gevolg.

Op het kaartbeeld op de volgende pagina staat de geluidszone voor de nieuwe 'voorkeursvariant van ADT (d.d.2014) weergegeven. De rode contour is de geluidscontour van 50 dB(A). Het gebied daarbinnen is de geluidszone, waar fors hogere (gemiddelde) geluidsniveaus mogen plaatsvinden. De geluidszone omvat een gebied van ca. 200 hectare en ligt voor het grootste deel over bos- en natuurgebieden heen.

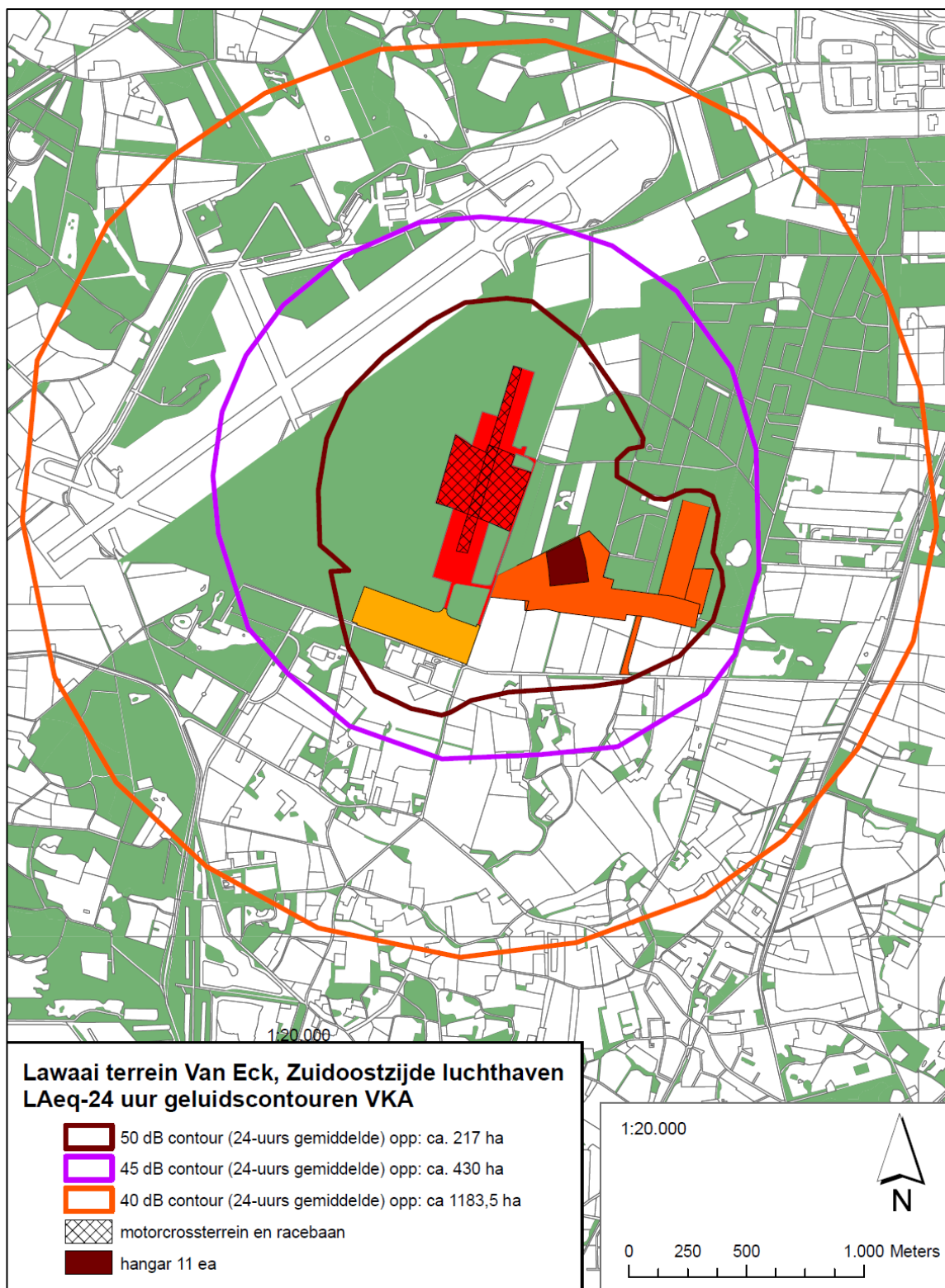
Het geluidsbeleid van de gemeente (aangepast in 2011) geeft aan dat in het buitengebied een gemiddeld geluidsniveau gewenst is van 45 dB(A) gedurende de dag en 40 dB(A) gedurende de nacht. Voor Natura 2000 gebieden ligt dit 5 dB(A) lager. Voor de Lonnekerberg wordt die 45 dB(A) voor de dagperiode aangehouden. De paarse lijn op de kaart geeft de 45 dB(A) contour weer in de situatie van het nieuwe 'voorkeursmodel'. Als gevolg van de nieuwe geluidszone van de nieuwe 'voorkeursvariant' wordt de 45 dB(A) pas bereikt voorbij de paarse contour.

Dat betekent dat door de ligging van de geluidszone, die het gevolg is van het evenemententerrein van Van Eck, een gebied van ca 400 hectare direct in negatieve zin wordt beïnvloed.

¹¹ Dat is vreemd want in de verkoopakte van Van Eck wordt juist aangegeven dat het Ontwikkelingsplan 2012 de basis vormt voor de vergunningen (en wordt geen extra wensenlijstje aangegeven).

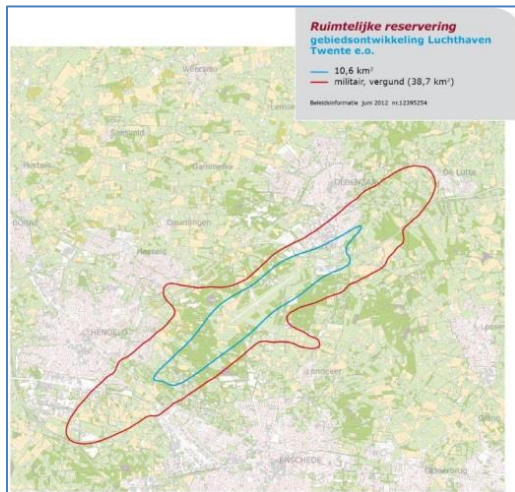
¹² Het Sovon geeft in haar rapport (juni 2014) aan dat zij eind 2013 voor het MER-rapport nog uit moest gaan van een variant die nu de minimumvariant wordt genoemd.

¹³ Ons 1^e gesprek met de gemeente (ambtelijk) vond op 8 oktober plaats en was niet inhoudelijk van aard, maar procedureel: het stappenplan werd toegelicht. Het 2^e gesprek vond plaats op 28 november. Wij kregen tijdens het gesprek de indruk dat op hoofdlijnen e.e.a. al is bepaald en dat wordt uitgegaan van zware milieucategoriën voor geluid (cat.5). Aan ons de vraag hoe de effecten kunnen worden verzacht ... Het belangrijkste middel daarvoor is het beperken van de geluidszone.

Opmerkelijk is dat de 50 dB(A) geluidscontour voor de nieuwe 'voorkeursvariant' voor het grootste deel ligt over de bos- en natuurgebied de Lonnekerberg en over het nieuwe natuurgebied.

Opmerkelijk is ook dat het deel van de Lonnekerberg waar straks een zware geluidszone overheen komt te liggen voorheen niet binnen de omvangrijke militaire geluidscontour¹⁴ van de vliegbasis lag. Ook ligt het gebied niet binnen de in 2013 vastgestelde ruimtelijke reservering gebiedsontwikkeling Luchthaven Twente.

Figuur: Ingezoomd op de Lonnekerberg

*Figuur: Omgevingsverordening provincie Overijssel,
Ruimtelijke reservering gebiedsontwikkeling luchthaven Twente e.o.
Rode contour = militaire geluidszone*

¹⁴ De militaire geluidszone had een oppervlakte van 38,7 km², maar werd door Defensie slechts voor 30% benut. De kleine baan is al veel eerder, voordat Defensie besloot de vliegbasis op te heffen, buiten gebruik gesteld. De provincie heeft, d.m.v. een omgevingsverordening, bepaald dat het beperkingsgebied (incl. geluidszone) voor het vliegveld wordt teruggebracht naar 10,6 km². De Lonnekerberg en het nieuwe natuurgebied liggen buiten deze zone(s).

5. Impact op de omgeving

5.1 Impact op de woon- en leefomgeving

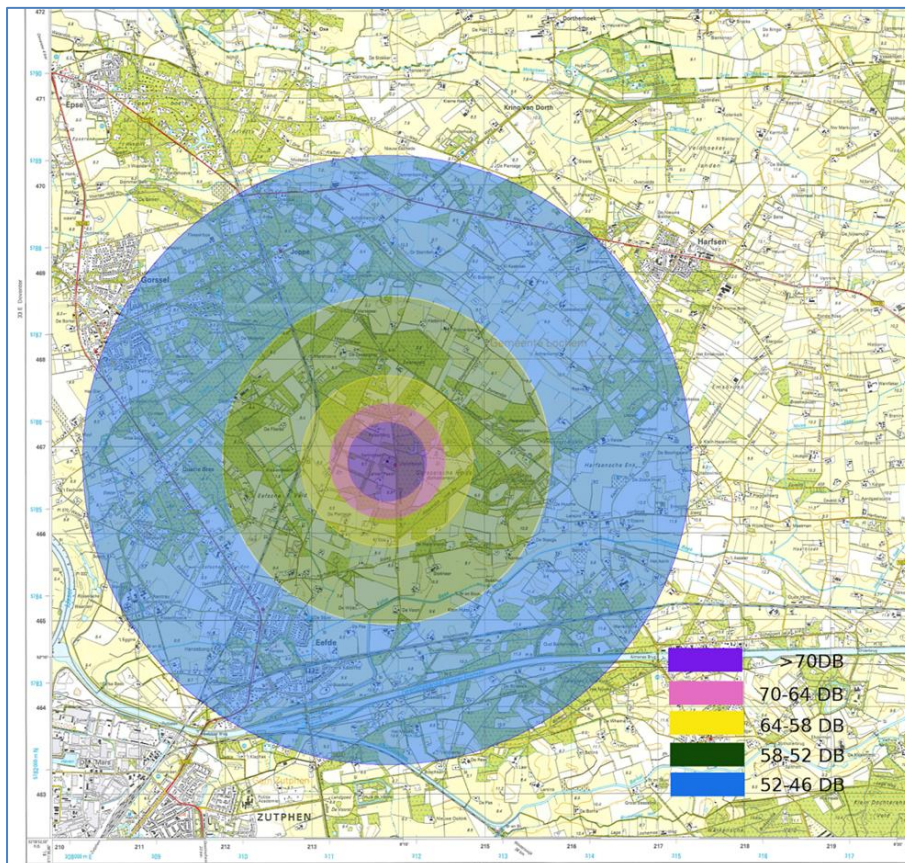
Outdoor evenementen kunnen een grote mate van overlast geven en veel geluiduitstraling hebben op de omgeving. Dat is bij binnenlocaties, die te isoleren zijn, een ander geval. Naast incidentele evenementen als popconcerten en houseparty's treedt de zwaarste geluidsbelasting op bij motorcrossterreinen en (permanente) outdoor kart- en quadbanen.

Daarnaast kan een evenemententerrein van deze omvang, met 300.000 tot 500.000 bezoekers per jaar, zorgen voor een groot indirect effect als gevolg van het aantal verkeers- en vervoersbewegingen naar en van de locatie. Daardoor treedt bij woningen in de omgeving, met name aan de Oude Deventerweg, overlast op en kunnen als gevolg van cumulatie van geluid normen worden overschreden. Een geluidscontour behorend bij het gezoneerde evenemententerrein houdt echter geen rekening met mogelijke cumulatie van geluid. De geluidszone betreft alleen het directe geluid van het evenemententerrein zelf. Uit eerder onderzoek van Tebodin blijken vervoersbewegingen (met name bussen) over het terrein van de inrichting wel grote invloed te hebben op de geluidsbelasting van de omliggende woningen en ervoor te zorgen dat de grenswaarde van 50 dB(A) etmaalwaarde op een aantal woningen wordt overschreden (Tebodin, 2011).

De geluidscontour van het gezoneerd (industrie)terrein (de 50 dB(A) contour) geeft een gemiddeld geluidsniveau weer over de dag/avond/nacht. Dat betekent dat de feitelijke belasting (en het daadwerkelijk ervaren geluidsniveau) gedurende de openingstijden fors hoger zal liggen. Immers als de baan 5 uur per dag wordt gebruikt is de baan de overige uren niet in gebruik, waardoor het gemiddelde naar beneden gaat. Ook de pauzes tussen de ritten brengen het gemiddelde geluidsniveau omlaag. De mensen in de omgeving horen echter geen gemiddelde, maar zullen alleen de feitelijke decibellen ervaren.

Een geluidscontour met een gemiddelde geluidsbelasting van 50 dB(A) over de dag-avond-nacht geeft geen informatie over het daadwerkelijke geluid dat hoorbaar is in de omgeving. Immers geluid draagt ver en stopt niet bij een zonegrens. Hoe hoger het geluidsniveau aan de bron, hoe verder het geluid draagt. Hoe ver draagt het geluid van een kartbaan of een quadbaan of een motorcrossbaan?

Bij de permanente kartbaan in Eefde (Gelderland) blijkt het voor omwonenden in de weekenden en op feestdagen vaak niet mogelijk te zijn om rustig buiten in de tuin te zitten. Formeel juridisch hoeft de gemeente daar geen rekening mee te houden, maar in het kader van een goede afweging van belangen lijkt ons dit wel een belangrijk aandachtspunt! Over de kartbaan bij Eefde hebben wij de feitelijke belasting op de omgeving in decibellen (dB) ontvangen, zie het kaartbeeld hieronder. Het betreft hier niet een gemiddeld geluidsniveau maar het daadwerkelijke geluidsniveau dat hoorbaar is als de kartbaan in bedrijf is.

Kaart:

Openlucht Kartbaan Eefde met de geluidsuitstoot op de omgeving in decibellen.

Het geluid is hoorbaar tot op 3 kilometer afstand van de kartbaan.

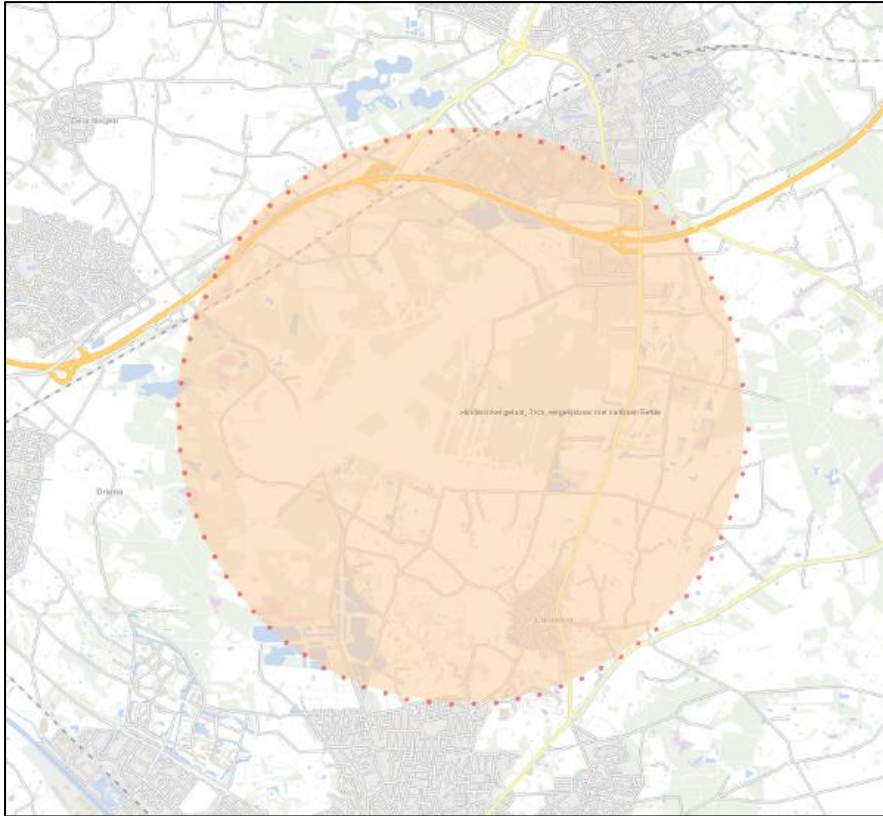
Decibellen	Perceptie
48-52 dB	Hoorbaar
52-58 dB	Druk
58-64 dB	Lawaaiig
64-73 dB	Zeer lawaaiig
> 73 dB	Onaangenaam

De kaart geeft een beeld hoe ver het geluid van de kartbaan in Eefde hoorbaar is in de omgeving.

Het raster op de kaart is een kilometerraster. Aan de hand daarvan wordt inzichtelijk hoever het geluid draagt: ruim 3 kilometer verderop is het geluid van de kartbaan nog goed hoorbaar. Dus een gebied met een doorsnee van 6 kilometer en met een oppervlakte van ca. 27 km^2 (formule πr^2) wordt in meer of mindere mate belast met het geluid van de daar aanwezige kartbaan.

Uit de informatie van de openlucht kartbaan bij Eefde blijkt tevens dat het lawaai van een permanente kartbaan kan leiden tot een forse waardedaling van woningen in de verre omtrek. Voor de gemeente heeft dit een verminderde WOZ-opbrengst tot gevolg.

Als de contour van Eefde wordt geprojecteerd over het geplande evenemententerrein op de Strip, waar een kartbaan/quadbaan/motorcrossbaan dreigt te komen, dan blijkt dat het geluid tot in het dorp Lonneker goed te horen zal zijn. De feitelijke geluidsbelasting als de kartbaan/quadbaan in gebruik is, overschrijdt binnen de cirkel duidelijk het achtergrondniveau van de omgeving en is daardoor in het gebied binnen de cirkel goed hoorbaar. Naast het dorp Lonneker zal het geluid ook goed te horen zijn in het buitengebied en in de natuurgebieden Hof Espelo, Hartjesbos, Holthuis, Oosterveld en Lonnekermeer. Geluidshinder zal ook ontstaan in de nieuwe woongebieden Fokkerweg, 't Vaneker en Prins Bernhardpark. De grootste geluidsbelasting komt te liggen op de Lonnekerberg en het nieuwe natuurgebied ten zuiden van de luchthaven.

Bekend is inmiddels dat mensen die een optie op kavels aan de Fokkerweg hadden genomen er vanaf hebben gezien omdat zij niet naast een permanent evenemententerrein met een forse geluidsuitstraling wensen te zitten en vrezen nooit meer van hun kavel af te kunnen komen zodra het evenemententerrein op volle sterkte draait. Deze gedachte lijkt terecht als gekeken wordt naar de situatie bij de permanente outdoor kartbaan van Eefde.

5.2 Impact op de naastgelegen natuurgebieden

Het nieuwe evenemententerrein van 50 hectare grenst direct tegen het bos- en natuurgebied de Lonnekerberg en het 'Nieuwe natuurgebied'¹⁵ aan de zuidzijde van de luchthaven.

Beide natuurgebieden behoren tot de ecologische hoofdstructuur en maken deel uit van een uitgestrekt netwerk van natuurgebieden tussen de Natura 2000 gebieden: 'landgoederen stuwwal Oldenzaal' en 'Lonnekermeer'.

¹⁵ Dit nieuwe natuurgebied had ten tijde van de militaire vliegbasis al een hoge natuurwaarde, met boselementen, bosranden en verschaalde graslanden. Defensie voerde er een natuurgericht beheer. Van een echt 'nieuw' natuurgebied is daarom niet echt sprake.

Door de uitgestrekte vorm van het 50 hectare evenemententerrein en door de ligging in een ‘U’ vorm om de Lonnekerberg heen, zijn de randinvloeden op de Lonnekerberg groot en treedt er vanuit het evenemententerrein een enorme uitwaartse zonering op van de milieu-effecten. Dat geldt ook voor het nieuwe natuurgebied ten westen en noorden van het evenemententerrein. Een gebied dat bekend staat om zijn hoge natuurwaarden ten tijde van Defensie en waar ADT op dit moment met de herinrichting ten behoeve van het natuurcompensatiegebied is begonnen.

Tussen het nieuwe natuurgebied en de Lonnekerberg waren oorspronkelijk twee verbindingszones gepland: een verbindingszone aan de noordzijde van de Strip en een groenblauwe verbindingszone aan de zuidzijde van de Strip, langs de nieuwe beekloop, welke van essentieel belang is voor amfibieën.

Bij het Ontwikkelingsplan 2012 van ADT is de zuidelijke verbindingszone gesneuveld. Wat ervan rest is een situatie met sloten, bermen en een duiker. De noordelijke verbindingszone is versmald, doordat het gebied van de Strip is uitgebreid in noordelijke richting.

Milieu-effecten

Milieu-effecten op de natuurgebieden als gevolg van het evenemententerrein met motorcrossbaan, kartbaan, quadbaan, rallyraces, etc. hebben betrekking op vervuiling (uitlaatgassen, fijnstof, CO, benzeen, PAK's), verzuring (NOx), verstoring (geluid en licht), verontreiniging (diesel, olie), versnippering (blokkade verbinding fauna, verkeersslachtoffers), verdroging (drainage, ontwatering), e.d.

Op deze aspecten gaan wij hier niet in detail in. Duidelijk is dat er voor de Lonnekerberg niet alleen effecten op de fauna te verwachten zijn, maar ook de bijzondere flora van de Lonnekerberg.

Inmiddels is algemeen bekend dat lawaai door menselijke invloed negatieve effecten kan hebben op de natuur. Dit wordt ook door het Sovon bevestigd. Het Sovon onderzoek heeft zich voor wat de effectinschatting voor de activiteiten op Oostkamp en de Strip beperkt tot het gebied van de voormalige vliegbasis en daarbij tot vogels van graslanden (waaronder de Veldleeuwerik) en vogels van struweel (waaronder de braamsluiper). Het Sovon merkt daarbij terecht op dat op grond van de overlays tussen habitat en geluidszones het verstoorde aandeel boszone aanzienlijk is (80-90%). Juist de nieuw aan te leggen boszone in het nieuwe natuurgebied komt volledig in de verstoorde zone te liggen en zal daardoor zijn ecologische functie niet naar behoren kunnen uitoefenen.

De effecten die verwacht worden op bosvogels en jaarrondvogels op de Lonnekerberg als gevolg van de voorgestelde activiteiten op de Strip en Oostkamp zijn niet onderzocht. Bosvogels zijn verstoringsgevoelig. Onderzoek naar de effecten van verkeersgeluid op broedvogels toont aan dat er een duidelijke relatie tussen broedvogeldichtheden en verkeersgeluid vastgesteld. Voor bosvogels resulteert dit in een drempelwaarde van 42 dB(A) waarboven een afname aan broedvogels is te verwachten. Volgens Sovon is deze drempelwaarde een goede algemene indicatie voor drempelwaardes van geluidseffecten op bosvogels. Deze drempelwaarde ligt aanzienlijk lager dan de drempelwaarde van vogels van het open veld en struweelvogels.

Ook de MER-commissie hanteert effect afstanden tot drukke wegen per landschapstype. Bosgebieden die behoren tot de Ecologische Hoofdstructuur worden daarbij als gevoelig gebied beschouwd. Een effectafstand van 750 meter is te verwachten bij een drukke weg. Dit lijkt een goede indicatie te geven voor effectafstanden bij een outdoor motorcross-/kart-/quadbaan. De effectafstand reikt voor bosvogels naar verwachting verder dan de geluidscontour van de gemiddelde 50 dB(A) ernaalwaarde.

Het leggen van een forse permanente geluidszone over de Lonnekerberg en over het nieuwe natuurterrein heeft een grote impact op de functies die deze terreinen hebben: de natuurfunctie van de terreinen kan niet meer ten volle worden benut. De doelstelling van de terreinen “behoud en ontwikkeling van de natuurwaarden” boet aan kwaliteit en aan waarde in. De geluidszone doet afbreuk aan de kernkwaliteiten van de ecologische hoofdstructuur en het nationaal natuurnetwerk waartoe de natuurgebieden behoren. Veel verschillende diersoorten hebben in deze gebieden hun nest-, broed-, rust- en fourageerplaatsen. Daarnaast is het nieuwe natuurgebied van groot belang als ecologische verbindingszone.

De geluidszone komt te liggen over delen van de Lonnekerberg waar niet eerder een geluidszone heeft gelegen en waar het al meer dan 100 jaar stil is tussen 17.00 en 9.00 uur. Het gemiddelde geluidsniveau in de avond ligt lager dan 35 dB(A) en in de nacht op 30 dB(A). De afgelopen 10 jaar ligt het gemiddelde geluidsniveau overdag op 40 dB(A). De fauna stelt zich daarop in. De laatste paar jaar is het aantal bedreigde diersoorten dat zich op de Lonnekerberg laat zien in aantal toegenomen. De das heeft afgelopen jaar op de Lonnekerberg haar jongen groot gebracht en ook het nieuwe natuurgebied wordt door de das als fourageergebied gebruikt¹⁶. Dat geldt ook voor de rond het evenemententerrein liggende agrarische gronden waar de das steeds vaker wordt waargenomen op de rand van bos en open veld. Daarnaast behoort het gebied tot het habitat van de zeer zeldzame boomarter (niet te verwarren met de steenarter die een echte cultuurvolger is).

Wij willen hier geen opsomming geven van alle voorkomende diersoorten op de Lonnekerberg en het aangrenzende natuurgebied, maar willen er wel op wijzen dat ook het aantal beschermde

¹⁶ In december 2012 is binnen de hekken van de vliegbasis nog een dode das aangetroffen.

vleermuissoorten in het gebied ongekend groot is. Vleermuizen zijn verstoringsgevoelig. Echolokatie is de belangrijkste manier van waarnemen voor vleermuizen, daarom mag worden aangenomen dat vleermuizen gevoelig zijn voor geluid met name in bepaalde frequenties. Onderzoek heeft aangetoond dat geluidverstoring het uitvlieggedrag van watervleermuizen kan beïnvloeden. Vleermuizen die ook passief foerageren, zonder echolocatie, luisteren naar geluid van insecten, zoals grootoorvleermuizen en vale vleermuis kunnen ook in hun jachtgedrag door geluid worden verstoord.

Boskap voor de Veldleeuwrik

Voor de aanleg van het nieuwe natuurgebied is in 2014 in totaal ruim 20 hectare bos en een bijbehorende hoeveelheid bosranden verwijderd. Dit is o.a. nodig om de leefomgeving voor de Veldleeuwrik te optimaliseren (Sovon, 2013), deze soort houdt van het open veld. De bos- en struweelvogels, vleermuizen en andere soorten die gebruik maakten van het bos en de bosranden moesten noodgedwongen op de Lonnekerberg en in de directe omgeving van de Strip een nieuw fourageergebied vinden en nestgelegenheid zoeken (bijvoorbeeld in nestkasten die op de Strip zijn opgehangen).

Door nu vervolgens een geluidszone over het nieuwe natuurgebied te leggen verminderd direct de kwaliteit van het leefgebied van de Veldleeuwrik. De veldleeuwrik is geluidsgevoelig en er komen aantoonbaar minder broedparen door het lawaai dat het evenemententerrein zal gaan produceren.

De redenatie van ADT dat 'de Veldleeuwrik niet in zijn voortbestaan zal worden bedreigd en dat het omwille van het geluid van het nieuwe evenemententerrein ook wel met een paar broedparen minder kan' is een vreemde redenatie. Eerst wordt gewerkt aan optimalisatie van het habitat en vervolgens kan het wel met wat broedvogels minder i.v.m. van de lawaaiplannen voor de Strip. Hoezo integrale visie?

De Boskap die in 2014 heeft plaatsgevonden¹⁷ ten behoeve van de natuurontwikkeling in dit gebied komt dus straks niet de Veldleeuwrik ten goede maar zorgt direct/indirect voor een grotere geluidsruimte voor het evenemententerrein! Dat kan niet de bedoeling zijn van de beoogde 'bomenkap voor natuurontwikkeling'. De kap die nu plaatsvindt en bestaat uit waardevolle landschaps- en beplantingsstructuren (zie bijlage 3) moet o.i. ten goede komen aan de natuurontwikkeling, en anders kunnen de boselementen die op dit moment worden gekapt (november en december 2014) beter blijven staan of weer worden herplant. Het coulisselandschap aan de zuidkant van de luchthaven is ecologisch en ruimtelijk waardevol, maar ook erg kwetsbaar.

5.3 Impact op extensieve vormen van recreatie

In het gebied direct rond het evenemententerrein liggen veel wandel- en fietspaden die onderdeel uitmaken van vaste routestructuren. Ook wordt in het nieuwe natuurgebied een 'belevingspad' gerealiseerd. Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat wandelaars en fietsers het niet prettig vinden om te recreëren in een gebied waar veel decibellen worden geproduceerd. Ook wordt het geluid van gemotoriseerd verkeer en met name motoren, als zeer storend ervaren. Daarbij wordt expliciet aangegeven dat gebieden met meer dan 50 dB(A) gemiddeld geluid (etmaalwaarde) door recreanten worden gemeden.

¹⁷ Ook op het moment van schrijven van dit rapport worden er een paar nieuwe percelen bos gekapt t.b.v. de natuurontwikkeling in het natuurcompensatiegebied.

De belangrijkste redenen voor recreanten om gebieden te bezoeken zijn: 'het genieten van het landschap en de natuur', gevolgd door 'fijn fietsen of wandelen en bezig te zijn'. Iets minder belangrijk is de reden 'om te genieten van de stilte, om te ontspannen en even tot rust te komen'.

Wel blijkt er een duidelijk lineair verband te bestaan tussen het geluidsniveau en de waardering voor het gebied. Dit verband is ook sterk significant. Dat betekent hoe hoger het geluidsniveau is (L_{Aeq}), hoe lager de waardering en andersom.

Boven de 50 dB(A) vindt een ruime meerderheid van recreanten het niet meer rustig genoeg om in het gebied te recreëren. Dit niveau dient zoveel mogelijk vermeden te worden in gebieden die zijn opengesteld/ingericht voor wandelaars, fietsers en ruiters. Recreanten lijken deze gebieden te gaan mijden. Het blijkt dat de geluidgevoeligheid van de respondenten daar geen relatie mee heeft.

Samenvattend kan worden gesteld:

gebieden met een gemiddeld geluidsniveau (etmaalwaarde) < 40 dB(A), krijgen een hoge waardering;
gebieden met een gemiddeld geluidsniveau 41-50 dB(A) krijgen een redelijk positieve waardering;
gebieden met een gemiddeld geluidsniveau > 50 dB(A) krijgen van recreanten een negatieve waardering;
gebieden met een geluidsniveau > 55 dB(A) (etmaalwaarde) zijn voor recreanten onaantrekkelijk.

In verband met de meest voorkomende (zuid)westenwind is een geluidsbron ten zuidwesten van een bos- en natuurgebied met wandel- en fietspaden nog minder gunstig.

De voorgestelde geluidszone zal veel afbreuk doen aan de belevingswaarde/recreatieve functie van het gebied voor wandelaars en fietsers. Een groot aantal fiets- en wandelpaden komt in de zone te liggen met een gemiddeld geluidsniveau van 50-55 dB(A). Er liggen zelfs paden in gebieden met een gemiddeld geluidsniveau van > 55 dB(A). In het nieuwe natuurgebied dat wordt aangelegd aan de zuidzijde van de luchthaven komt het zogenaamde 'belevingspad' vlak langs de Strip te lopen. In de wandelgangen wordt dit pad al het '**oordoppenpad**' genoemd.

De functies en gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende terreinen mogen als gevolg van het evenemententerrein niet onevenredig worden aangetast. Bij het projecteren van een nieuwe geluidszone over bos- en natuurgebieden die zijn opengesteld voor recreanten zal daarom rekening moeten worden gehouden met een maximaal gemiddeld geluidsniveau van 50 dB(A) op de daar aanwezige fiets- en wandelpaden. Datzelfde geldt voor het geplande 'belevingspad' in het nieuwe natuurgebied.

6. Aanbevelingen

6.1 Een goede ruimtelijke ordening vraagt om een goede afweging van belangen

Een goede ruimtelijke ordening is niet hetzelfde als: 'kijken naar wat juridisch maximaal kan worden vergund, en vervolgens te kijken of (in de marge) nog wat effecten op de (natuurlijke) omgeving kunnen worden verzacht. Uitgaan van de maximale wettelijke mogelijkheden staat niet per definitie gelijk aan een goede ruimtelijke ordening.

Bij een goede ruimtelijke ordening gaat het erom of een bepaalde ontwikkeling met de daaraan gekoppelde activiteiten op een bepaalde locatie wel gepast en gewenst is, uit het oogpunt van een goede ruimtelijke kwaliteit en duurzaamheid. Er dient een goede, zorgvuldige afweging van belangen plaats te vinden. Daarbij wordt nadrukkelijk gekeken naar de ligging van het gebied in de omgeving, alsmede naar het behoud van de landschappelijke en ecologische kwaliteiten.

Bij een goede ruimtelijke ordening in het kader van een gebiedsontwikkeling speelt daarbij het integrale karakter en integrale aanpak van de gebiedsontwikkeling een belangrijke rol. Hetgeen in het ene gebied wordt nagestreefd, moet niet door ontwikkelingen in een ander deel (gedeeltelijk) teniet worden gedaan. De ontwikkelingen dienen elkaar te ondersteunen en niet te leiden tot tegengestelde doelstellingen. Bedrijvigheid en activiteiten kunnen worden toegestaan in harmonie met de omgeving. Niet het één ten koste van het ander, maar in synergie met elkaar.

6.2 Van belang zijnde documenten

De documenten die de ruimtelijke en functionele kaders geven voor (her)ontwikkeling van het gebied van de 'werkparken' en voor herziening van het bestemmingsplan, zijn:

- Structuurvisie Gebiedsontwikkeling Luchthaven Twente e.o. vastgesteld door de gemeente Enschede, 2009;
- Provinciale Ruimtelijke Visie Gebiedsontwikkeling Luchthaven Twente en omgeving, vastgesteld door de provincie Overijssel, 2010;
- Het Ontwikkelingsplan ADT 2012, vastgesteld door de gemeente Enschede, 2012 (dit plan is alleen vastgesteld door de gemeente, niet door provincie Overijssel);
- Het gesloten Bestuursakkoord tussen de gemeente Enschede, provincie Overijssel en het Rijk, is getekend eind 2010. Daarin wordt aangegeven dat indien er sprake is van discrepantie tussen de Structuurvisie van de gemeente en die van de provincie, de Provinciale Ruimtelijke Visie Gebiedsontwikkeling Luchthaven Twente 2010 leidend is;
- Het rapport van de Commissie van Wijzen 'Technology Base Twente', eind 2014 vastgesteld door zowel de gemeenteraad als de provincie Overijssel.
De uitgangspunten en aanbevelingen in dit rapport zijn niet alleen economisch van aard, maar gaan ook over het behoud van het fraaie coulisselandschap rond het Twentse vliegveld:

- Groen en rust kunnen worden gecombineerd met duurzame hightech bedrijvigheid’.
- Technology Base Twente is, behalve een ontwikkelzone van de nieuwe maakindustrie, vooral ook een aantrekkelijk groen landschap waar omgevingsvriendelijk kan worden gerecreëerd.
- De commissie stelt dat de landschappelijke kwaliteit van het gebied gewaarborgd dient te worden. Dit impliceert dat in het gebied slechts activiteiten plaats kunnen vinden die die kwaliteit geen geweld aan doen.
- De commissie constateert dat door de huidige wijze van gebiedsontwikkeling het gebied versnipperd en het ensemble verloren dreigt te gaan. De integraliteit moet worden bewaakt en initiatieven moeten bijdragen aan de gebiedskwaliteit. Dus niet het één ten koste van het ander, maar in synergie met elkaar!

Conclusie:

Uitgangspunt is het Ontwikkelingsplan 2012 van ADT, voor zover niet in strijd met de Ruimtelijke Visie Gebiedsontwikkeling Luchthaven Twente 2010, en rekening houdend met de ruimtelijke kwaliteit van het gebied, zoals die ook door de Commissie van Wijzen zijn onderkend.

6.3 Uitgangspunten voor de Kadernota/Bestemmingsplan Middengebied

Het Gebied en gebiedstype

- Het gebied behoort tot het gebiedstype ‘buitengebied’. Het is geen stedelijk gebied en heeft daar ook nooit toe behoord.
- De gebieden Oostkamp en de Strip behoren tot het middengebied. Deze gebieden liggen op de flank van de Lonnekerberg en herbergen belangrijke natuur- en landschapswaarden. Het gebied wordt aan de oostzijde, noordzijde en westzijde omringd door natuurgebieden die behoren tot het Nationaal Natuurnetwerk.
- Het gebied is gekocht door een ondernemer die er een groot evenemententerrein wil ontwikkelen met een aantal activiteiten. Een bestemming ‘evenemententerrein’ en vergunning verlening conform de wet milieubeheer, met meer mogelijkheden voor maatwerk, ligt gezien de ligging van het gebied meer in de rede, dan uitgaan van een stedelijke bestemming als een ‘gezoneerd industrieterrein’ waarbij de ondernemer een grote geluidsruimte krijgt (die hij stap voor stap¹⁸) naar eigen wens kan vullen. De omgeving heeft daarbij het nakijken. Een akoestische boekhouding voeren heeft vaak weinig met de akoestisch ervaren werkelijkheid te maken.

Belangrijkste maatregel (primair):

- De belangrijkste mitigerende maatregel, om de gevolgen van het evenemententerrein op de (natuurlijke) omgeving te beperken, is het beperken van de milieucategorieën. Dat heeft het meeste effect. Het leidt immers tot het minst negatieve effect op de natuurwaarde, de landschapswaarde en de belevingswaarde van het gebied zelf en van de omliggende bos- en natuurgebieden. Andere mitigerende maatregelen hebben weinig/geen effect.

¹⁸ Dit wordt door ADT wel een ‘organische ontwikkeling’ genoemd, maar betekent kort gezegd: stap voor stap ontwikkelen tot de grenzen van de (geluids)ruimte die het bestemmingsplan biedt.

Overige maatregelen (secundair):

- Activiteiten die worden toegestaan in het gebied moeten in principe niet zwaarder zijn dan ten tijde van de militaire basis voor dit gebied gebruikelijk was (milieucategorie 3) waarbij als gevolg van de vigerende bestemming (militaire doeleinden) een maximale milieucategorie 4.1 kan worden toegestaan.
- Er moet uit worden gegaan van een inwaartse zonering van de meest milieubelastende activiteiten, dat betekent dat milieu-effecten zoveel mogelijk binnen het evenemententerrein zelf moeten worden opgevangen. De zwaarste belasting dient dus niet aan de rand van het evenemententerrein te worden gelegd. Aan de rand van het terrein dient te worden uitgegaan van een lichtere milieucategorie van het terrein als bufferzone. Dit geldt met name voor de outdoor-evenementen op de Strip (centrale deel) en Oostkamp. Ook geldt het voor activiteiten op de oude taxibaan. Deze grenst immers aan de noordzijde direct aan het nieuwe natuurgebied en aan de belangrijke ecologische verbindingszone met de Lonnekerberg. Zware milieucategorieën zijn daar niet wenselijk.
- De activiteiten moeten voldoen aan het huidige geluidsbeleid van de gemeente Enschede. Voor het gebiedstype 'buitengebied', waarin het gebied ligt, geldt een gemiddelde geluidniveau overdag van 45 dB, in de avond 40 dB(A) en in de nacht 35 dB(A). Het is niet gewenst de geluidsnota van de gemeente aan te passen, met als doel alsnog zware geluidsbelastende ontwikkelingen mogelijk te maken welke een grote impact hebben op het omliggende gebied. De Lonnekerberg en het omliggende agrarische gebied behoren tot het gebiedstype 'buitengebied' en niet tot een 'stedelijk gebiedstype'. Een gemiddeld geluidsniveau van 50 dB(A) overdag is, mede gezien het huidige referentieniveau voor dit gebied, absoluut niet passend. Daarnaast heeft de CvW niet voor niets aangegeven dat de rust in het gebied rond het vliegveld behouden moet blijven.

Kadernota

- Voor de kadernota moet de voorziene geluidszone op de omgeving worden weergegeven op een kaart met een goede topografische ondergrond en een duidelijke kaartschaal. Alleen dan wordt de impact op het omliggende gebied inzichtelijk gemaakt. Indien wordt uitgegaan van een (grote) geluidszone zal deze ook op kaart moeten worden weergegeven, waarbij tevens de oppervlakte van de geluidszone in hectares moet worden weergegeven. Een opmerking dat de geluidszone komt te liggen 'tot aan de gevels van woningen' is niet voldoende, de geluidszone komt dan immers voor het grootste deel over de Lonnekerberg en het nieuwe natuurgebied te liggen.

Overige punten

- Het cumuleren door èn een grote geluidscontour neer te leggen èn het houden van extra activiteiten boven het gestelde geluidsniveau (12 dgn regeling) is dubbelop en een extra aanslag op de ruimtelijke kwaliteit van de omgeving (de natuur- en landschapswaarden en belevingswaarden van de omliggende gebieden). Het is of/of en het niet stapelen van mogelijkheden. Het gebied wordt immers bij deze plannen structureel vele malen zwaarder belast dan het Rutbeek of het UT-terrein of het gebied bij Go-Planet waar de afgelopen jaren altijd veel over te doen is geweest.
- In het broedseizoen geen extra festivals/activiteiten houden bovenop hetgeen vergund wordt in het bestemmingsplan/PAB. Indien er zwaar wegende belangen zijn dan maximaal 1 dag gedurende het broedseizoen en maximaal tot 23.00 uur, dit om de fauna niet teveel te verstoren.

Extra festiviteiten geven forse piekbelastingen buiten de vergunde gemiddelde geluidniveaus, terwijl in het broedseizoen vogels en andere dieren (w.o. zoogdieren) nesten/jongen hebben en daardoor aan hun plek zijn gebonden.

- Geen buitenactiviteiten toestaan op de Strip en op Oostkamp, na zonsondergang om de rust in de omliggende natuurgebieden en ecologische verbindingzones te waarborgen. De omliggende natuurgebieden zelf zijn ook na zonsondergang niet meer opengesteld. Voor de fauna is het van belang dat het 's avonds rustig is (geen lawaai en geen verlichting), zodat diersoorten die zich overdag schuil houden 's avonds en 's nachts kunnen fourageren en zich verplaatsen.
- Lichtmasten moeten worden voorzien van afschermende armaturen en moeten tevens niet hoger zijn dan de afschermende beplanting rond het terrein, dit i.v.m. de functie van de afschermende beplanting voor onder andere vleermuizen.
- Indien het toestaan van lawaaisporten persé noodzakelijk is, voldoende maatwerk opnemen in de vergunningen:
 - Geen permanent kart-/quad-/motorcrossterrein. Het maximale aantal uren lawaaisport beperken tot maximaal 8 uur per week; alleen in de dagperiode, van maandag t/m vrijdag. Niet in het weekend en op zon- en feestdagen i.v.m. het behoud van de rust in de omliggende terreinen en de belevingskwaliteit van de gebieden door wandelaars, fietsers en ruiters. milieuvriendelijke vormen van recreatie.
 - Alleen stille 4-takt karts en elektrische karts toestaan in de reguliere situatie, geen quads en karts of andere motoren toestaan met een bronniveau hoger dan 95-100 dB.
 - Het aantal kart- en quadwedstrijden (en wedstrijden met overige motorvoertuigen) beperken in aantal op jaarbasis. Immers de bronvermogens van de karts en quads en andere motorvoertuigen zijn tijdens wedstrijden vele malen hoger dan in de reguliere (recreatieve) situatie¹⁹.
 - Het aantal decibellen dat wordt toegestaan bij reguliere feesten en partijen in de openlucht moet worden beperkt door een maximum te stellen aan het geluid. Ook is het treffen van maatregelen aan de bron mogelijk door bijvoorbeeld in de avond alleen binnenactiviteiten toe te staan.
 - Beperk het maximale geluidsniveau op woningen en hanteer niet alleen met een gemiddeld geluidsniveau. Met name bij lawaaisporten en -evenementen is het geluidsniveau enorm hoog en doet een gemiddeld geluidsniveau geen recht aan de te ervaren piekbelasting.
- De 50 dB(A) contour (etmaal gemiddelde) moet niet over de recreatiepaden op de Lonnekerberg worden gelegd en ook niet over het Belevingspad in het nieuwe natuurgebied. Het belevingspad zal door wandelaars en fietsers worden gebruikt en het is een gegeven dat het niet prettig is te wandelen en fietsen in een gebied met een geluidsniveau hoger dan 51 dB(A). Bij een gemiddeld geluidsniveau hoger dan 55 dB(A) wordt het zelfs zo onaangenaam dat wandelaars en fietsers de paden bewust gaan mijden. Uitgangspunt moet zijn dat op de bestaande recreatiepaden, in de omliggende bos- en natuurgebieden en op het aan te leggen belevingspad door het nieuwe natuurgebied, 'omgevingsvriendelijk moet kunnen worden gerecreëerd'.
- Stimuleer de aanleg van een faunapassage aan de zuidzijde van de Strip, zoals aangegeven staat in de Ruimtelijke Visie 2010;

¹⁹ De ervaringen bij de kartbaan in Eefde zijn zeer negatief ten aanzien van het toestaan van wedstrijdkaarts met bronvermogens tot 117 dB

- Stimuleer de toepassing van innovatieve ontwikkelingen ten aanzien van 'automotive', waarbij het gaat om milieuvriendelijke en geluidsstille vormen (bijv. electrokarts, zonne-auto's). En laat de ondernemer deze concepten benutten voor recreatief gebruik. De gemeente kan dat niet afdwingen, maar wel stimuleren door de geluidsruimte die aan de ondernemer beschikbaar wordt gesteld te beperken. Een ondernemer wordt inventief als het nodig is.
- De belangrijke ecologische verbindingszone ten noorden van de Strip is door vaststelling van het Ontwikkelingsplan 2012 versmald ten opzichte van de oorspronkelijke plannen van de gebiedsvisie. Het gebied van de Strip is in 2012 namelijk verlengd. De verbindingszone tussen het nieuwe natuurgebied en de Lonnekerberg moet niet verder in haar functioneren worden beperkt. De verbindingszone wordt juist aangelegd om dieren de gelegenheid te geven zich te verplaatsen van het ene naar het andere terrein. De geluidszone moet niet over de kwetsbare verbindingszone worden gelegd, om de verbindingszone optimaal te laten functioneren. dan niet meer optimaal kan functioneren, terwijl die er juist voor is aangelegd dat fauna zich kan gaan verplaatsen van het ene terrein naar het andere terrein;
- De 50 dB(A) contour (etmaal gemiddelde) moet niet over de nieuw aan te planten bosstructuren van het nieuwe natuurgebied worden geprojecteerd. Deze bosstructuur dienen ter compensatie van het verlies aan leefgebied voor bos- en struweelvogels en moet aan dit type vogels nestgelegenheid bieden. Daarnaast zijn deze structuren van groot belang voor de fauna (m.n. zoogdieren) om zich langs te verplaatsen richting Natura 2000 gebied 't Lonnekermeer.
- Leg de MER en het bestemmingsplan vóór vaststelling voor aan de commissie-MER ter beoordeling, zoals gebruikelijk is bij dit soort plannen. Ook als het in het kader van de C&H-wet niet noodzakelijk is.
- Hou bij de inrichting van het terrein niet alleen rekening met oude gebouwen, maar ook met waardevolle landschaps-/beplantingsstructuren in het gebied Oostkamp en in het gebied de Strip (zie bijlage 3) en stel deze in het bestemmingsplan veilig.

Tenslotte

Overweeg samen met de ondernemer, om aan het gebied de Strip een andere, meer passende invulling te geven. Daarbij kan worden gedacht aan NSW-landgoederen en andere zeer extensieve 'buitens'. Er is belangstelling in de markt voor dergelijke zeer extensieve woonvormen, maar mensen moet dan wel een rustige landelijke woonomgeving geboden kunnen worden.

Bijlage 1: Afstandsnormen Bedrijven en Milieuzonering, VNG

Afstandsnormen voor verschillende activiteiten die van toepassing (kunnen) zijn:

Bedrijven en milieuzonering VNG	Milieucategorie	Adviesafstand tot geluidsgevoelig object/gebied i.v.m. geluid
TOEKOMSTIGE ACTIVITEITEN:		
Recreatiecentra en kermis	4.2	300 meter
Skelter- en kartbanen (minder dan 8 uur/week)	5.1	500 meter
Skelter- en kartbanen (permanent)	5.3	1000 meter
Motorcross, autocircuit (< 8 uur p. week)	5.2	700 meter
Motorcross, autocircuit > 8 uur p. week	6	1500 meter
Muziek in de buitenlucht Feesten en partijen	???	
WAT WAS ER VROEGER (DEFENSIE)		
Defensie inrichting/ Militair terrein	4.1	200 meter
Vliegtuigreparatiebedrijven - zonder proefdraaien met motoren	4.1	200 meter
Vliegtuigreparatiebedrijven - met proefdraaien motoren NIET IN HANGAR 11 !!! DAT GEBEURDE CENTRAAL OP VLIEGBASIS	5.3 NEE	1000 meter

Bijlage 2: Akoestisch onderzoek Hangar 11, Tebodin, 25 nov 2011

Tebodin Netherlands B.V.
Ordernummer: 43133
Documentnummer: 3317002
Revisie: 0
Datum: 25 november 2011
Pagina: 12 van 14

always close

5 Samenvatting en conclusie

Door Tebodin is een akoestisch onderzoek uitgevoerd naar de mogelijkheden tot maatregelen aan Hal 11 op het terrein van vliegbasis Twente te Enschede. Het onderzoek heeft plaatsgevonden ten behoeve van de inventarisatie naar de mogelijkheden en de haalbaarheid van maatregelen aan Hal 11, om met de muziek-evenementen te kunnen voldoen aan de richtwaarden of deze zo dicht mogelijk te kunnen benaderen.

De langtijdgemiddeld beoordelingsniveaus ($L_{A,T}$) zijn bepaald ter plaatse van de woningen die zich in de omgeving van de inrichting bevinden. Tevens zijn de contouren weergegeven van de geluidsimmissie in de omgeving van de vliegbasis.

5.1 Isolatie Hal 11

Op 7 november 2011 zijn isolatie metingen uitgevoerd aan het dak van Hal 11, hieruit is gebleken dat de isolatie ten opzichte van de geprognoseerde isolatie vooral in de lagere frequenties minder goed is. In de hogere frequenties is de isolatie wel beter. Echter zijn deze frequentiebanden niet bepalend en daardoor zal de uitstraling van Hal 11, voornamelijk in de lagere frequenties, meer bepalend worden.

Naast de metingen is ook gekeken naar het uitvoeren van mogelijke maatregelen aan het dak van Hal 11. Om de geluidsisolatie met name in de lagere frequenties te verbeteren en om het bestaande dak niet in zijn geheel te verwijderen, is er voor gekozen om op het huidige dak een laag van 90 mm minerale wol met een persing van meer dan 175 kg/m^3 aan te brengen met daaroverheen 2 lagen bitumen of een laag staal van 1 mm. Hierdoor zal de isolatie van het dak in de lagere frequenties beter worden door het aanbrengen van "massa" op het dak.

5.2 Overzicht resultaten

Hieronder wordt in een tabel weergegeven wat de mogelijkheden zijn voor de diverse evenementen in Hal 11. Rood betekend dat het in de onderzochte situatie niet mogelijk is en groen betekend dat het in de beschreven situatie wel mogelijk is. Hierbij moet uitgegaan worden van de richtwaarde voor het buitengebied in Enschede, zoals beschreven in het geluidbeleid, van 45 dB(A) etmaalwaarde. Daarnaast is er de mogelijkheid om op basis van een bestuurlijke afweging de richtwaarde te verhogen tot een maximale grenswaarde van 50 dB(A) etmaalwaarde, zoals in de Wet Milieubeheer is beschreven. Naast deze verruiming van de equivalente eisen, kunnen de activiteiten vergund worden via een incidentele situatie (maximaal 12 keer per jaar) of via een bestemmingsplanwijziging waarbij het terrein wordt aangemerkt als een evenemententerrein.

De twee situaties: de gemeten geluidsisolatie en de situatie met maatregelen aan het dak, zijn beide opgenomen in de tabel 10. In de vakjes zijn waar het van toepassing is, de maximale overschrijding ten opzichte van de daar gestelde toetswaarde aangegeven.

Tabel 10: mogelijkheden voor de diverse evenementen in Hal 11

	Streefwaarde 45 dB(A)	Grenswaarde 50 dB(A), bestuurlijke afweging	Incidentele bedrijfssituatie of Evenementenbeleid
Geluidssituatie, na meting aan huidige dak constructie			
Housefeest (Max. 68 dB(A))	+ 23 dB(A)	+ 18 dB(A)	
Popconcert (Max. 62 dB(A))	+ 17 dB(A)	+ 12 dB(A)	
Beurzen (Max. 42 dB(A))			
Geluidssituatie, met extra maatregelen aan het dak			
Housefeest (Max. 64 dB(A))	+ 19 dB(A)	+ 14 dB(A)	
Popconcert (Max. 58 dB(A))	+ 13 dB(A)	+ 8 dB(A)	
Beurzen (Max. 42 dB(A))			

In onderliggend onderzoek is gekeken naar de wijzigingen met betrekking tot het langtijdgemiddeld beoordelingsniveau ($L_{A,T}$). De indirecte hinder is hierin niet opnieuw bekeken, aangezien deze niet wijzigt ten opzichte van het onderzoek van 3 november 2011. Voor de conclusies met betrekking tot indirecte hinder wordt verwezen naar het hoofdonderzoek.

Uit tabel 10 blijkt dat ook na realisatie van de voorgestelde maatregelen aan het dak van Hal 11 nog steeds niet voldaan kan worden aan de maximaal te vergunnen geluidsniveau van 50 dB(A) etmaalwaarde bij de woningen voor de muziekevenementen in Hal 11. De nog te reduceren 8 dB(A) (bij popmuziek) is naar ons oordeel niet verder te halen, indien gebruik wordt gemaakt van de huidige draagconstructie van het dak.

De resultaten ten gevolge van de beurzen voldoen aan de richtwaarden uit het geluidbeleid. Aangezien de beurzen al voldeden aan de richtwaarden, blijft dit evenement ook voldoen. Het aanpassen van de dakconstructie is voor het organiseren van een beurs dus ook niet van toepassing.

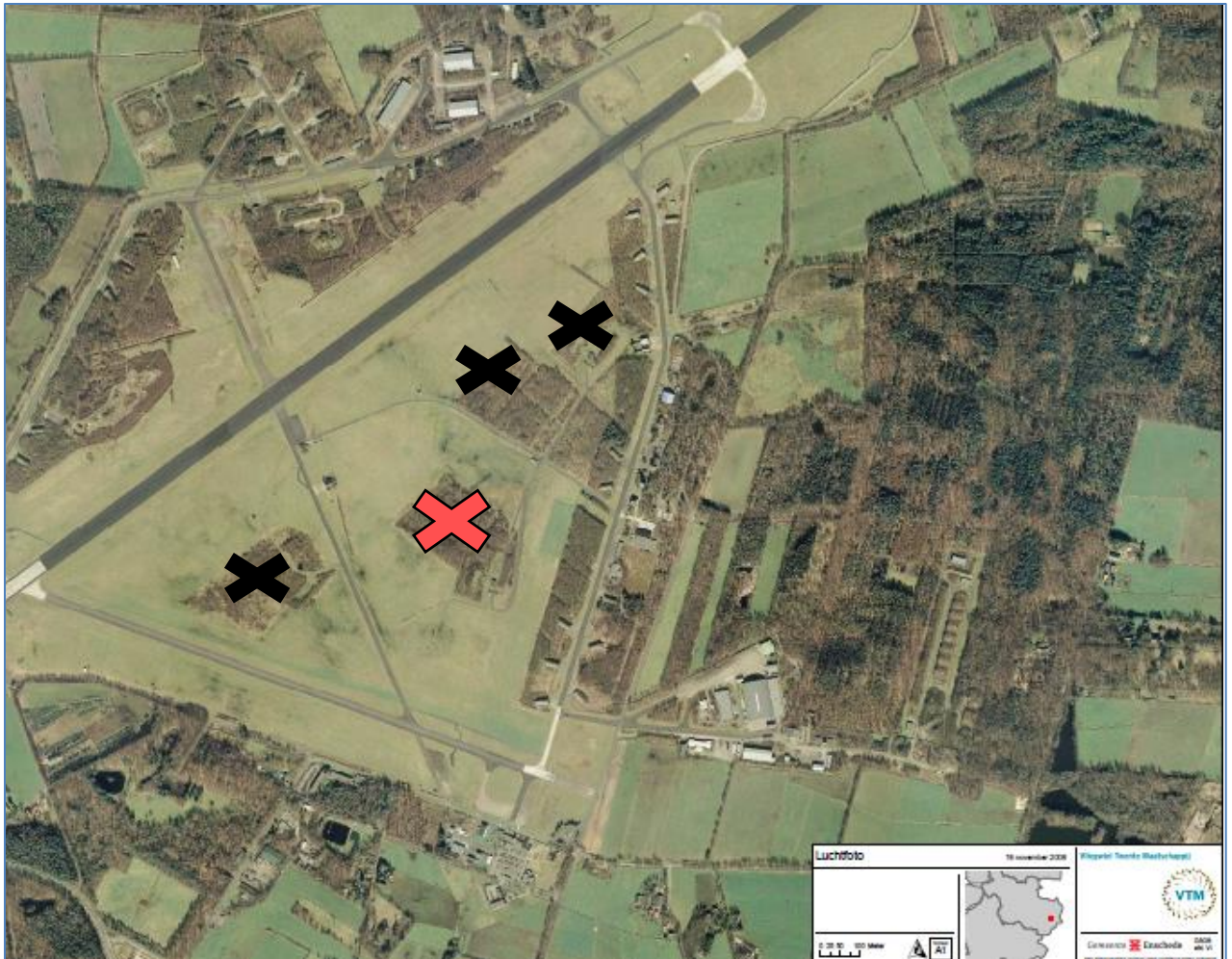
Uit de resultaten van een evenement met housemuziek blijkt dat de uitstraling van Hal 11 het meest bepalend blijft na het uitvoeren van de maatregelen aan het dak. Hierbij is de voor- en achterwand meer bepalend geworden, maar nog steeds heeft het dak ook een groot aandeel in de resultaten.

Voor een evenement in Hal 11 met popmuziek blijkt dat naast de uitstraling van de hal, ook het rijden van bussen over het terrein van de inrichting zeer bepalend zijn.

Hieruit kan geconcludeerd worden dat alleen het aanpassen van het dak geen dusdanige invloed heeft, dat voor de muziekevenementen voldaan kan worden aan de richtwaarden. Verder hebben de voertuigbewegingen een redelijke invloed op de resultaten. Mocht men de resultaten dusdanig willen verlagen, zal er een compleet nieuwe hal met een zeer zware isolatie moeten worden geplaatst. Echter zal de verkeerbewegingen dan

Bijlage 3: Ruimtelijke kwaliteit, waardevolle bos- en beplantingsstructuren

Verwijderd bos begin 2014, ten behoeve natuurontwikkeling incl. nieuwe beekloop

Bos dat op dit moment wordt verwijderd, november-december 2014,
= Bosstructuur met ruimtelijke kwaliteit, waardevol bos, ecologisch-ruimtelijk